ԱԼ ԿԸ ԲԱՒԷ՛

Posted on April 23, 2016 by Keghart

Category: Opinions

Նոր Զարթօնք, Թուրքիա, 23 Ապրիլ 2016

Երկու հարիւրէն աւելի հայ մտաւորականներ, ձերբակալուելով իրենց տուներէն, բռնի գաղթի ենթարկուելուն, եւ «Իթթիհատ վէ Թերաքքի» կուսակցութեան զինեալ թեւ «Թէշքիլաթ-ը Մահսուսա»ի կողմէ ծրագրուած կերպով սպաննուելուն պատճառով, 24 Ապրիլ 1915-ը կը խորհրդանշէ Հայոց Ցեղասպանութեան սկզբնաւորումը: Սակայն 24 Ապրիլ 1915-ը, այս հողերուն վրայ հայերուն դէմ կազմակերպուած յարձակման ոչ առաջինն էր եւ ոչ վերջինը: Սուլթան Ապտուլ Համիտ Բ-ի հրամանով կազմակերպուած Համիտիէ Գունդերու իրագործած 1894-96 ջարդերը եւ 1908-ի Երկրորդ Սահմանադրութեան յայտարարութենէն անմիջապէս ետք իրագործուած 1909-ի Ատանայի կոտորածները, անկասկած նախադէպն էին ցեղասպանութեան:

24 Ապրիլ 1915-ին յաջորդող ժամանակաշրջանին Օսմանեան աշխարհագրութիւնը հայաթափ եղաւ պետութեան հետեւողականութեան ներքոյ իրականացած գաղթերով եւ ջարդերով, ծրագրուած եւ համակարգուած ձեւով: Մինչ հայերու նիւթական ունեցուածքը բռնագրաւուած է, ոչնչացուած է ամբողջ մշակութային ժառանգութիւնը: Կասկած չկայ, թէ մտադրուած էր ազգային վերնախաւի համար դրամագլուխ գոյացնել հայերու ցեղասպանութեամբ: Այս ընթացքին իրենց բաժին ինկած ցեղասպանութեան քաղաքականութեան ենթական եղան Անատոլիայի այլ Քրիստոնեայ ժողովուրդները: Սէյֆօ, այսինքն Ասորի-Սիւրեանի Ցեղասպանութիւնը եւ Պոնտոսի Ցեղասպանութիւնը պէտք է այս կապակցութեամբ որակաւորել:

Նոր Զարթօնք, Թուրքիա, 23 Ապրիլ 2016

Երկու հարիւրէն աւելի հայ մտաւորականներ, ձերբակալուելով իրենց տուներէն, բռնի գաղթի ենթարկուելուն, եւ «Իթթիհատ վէ Թերաքքի» կուսակցութեան զինեալ թեւ «Թէշքիլաթ-ը Մահսուսա»ի կողմէ ծրագրուած կերպով սպաննուելուն պատճառով, 24 Ապրիլ 1915-ը կը խորհրդանշէ Հայոց Ցեղասպանութեան սկզբնաւորումը: Սակայն 24 Ապրիլ 1915-ը, այս հողերուն վրայ հայերուն դէմ կազմակերպուած յարձակման ոչ առաջինն էր եւ ոչ վերջինը: Սուլթան Ապտուլ Համիտ Բ-ի հրամանով կազմակերպուած Համիտիէ Գունդերու իրագործած 1894-96 ջարդերը եւ 1908-ի Երկրորդ Սահմանադրութեան յայտարարութենէն անմիջապէս ետք իրագործուած 1909-ի Ատանայի կոտորածները, անկասկած նախադէպն էին ցեղասպանութեան:

24 Ապրիլ 1915-ին յաջորդող ժամանակաշրջանին Օսմանեան աշխարհագրութիւնը հայաթափ եղաւ պետութեան հետեւողականութեան ներքոյ իրականացած գաղթերով եւ ջարդերով, ծրագրուած եւ համակարգուած ձեւով: Մինչ հայերու նիւթական ունեցուածքը բռնագրաւուած է, ոչնչացուած է ամբողջ մշակութային ժառանգութիւնը: Կասկած չկայ, թէ մտադրուած էր ազգային վերնախաւի համար դրամագլուխ գոյացնել հայերու ցեղասպանութեամբ: Այս ընթացքին իրենց բաժին ինկած

ցեղասպանութեան քաղաքականութեան ենթական եղան Անատոլիայի այլ Քրիստոնեայ ժողովուրդները: Սէյֆօ, այսինքն Ասորի-Սիւրեանի Ցեղասպանութիւնը եւ Պոնտոսի Ցեղասպանութիւնը պէտք է այս կապակցութեամբ որակաւորել:

Ցեղասպանութեան ոճիրի մը վերջին հանգրուանը, եւ ոճիրին շարունակականութեան ամենէն կարեւոր փաստը, ցեղասպանութեան ժխտումն է: Փաստօրէն, իր գոյութիւնը եւ դրամագլուխը այս մարդկութեան դէմ ոճիրին վրայ հիմնած Թրքական Հանրապետութիւնը, մտադիր է շարունակել իր ոչնչացումի, ժխտումի եւ ձուլումի քաղաքականութիւնները: Հիմնուած նոր հանրապետութեան մէջ, չեղեալ նկատուած են ամէն տեսակի ազգային եւ կրօնական զանազանութիւնները, աշխատանք տարուած է միատարրացնելու համար: Ցեղասպանութենէն մազապուրծ փրկուած հայերուն վերադարձը իրենց տուները, արգիլուած են Հանրապետութեան հիմնադիր խորհրդարանի կողմէ ընդունուած օրէնքներով:

Հայաթափութեան կողքին, ժխտումի եւ ձուլումի քաղաքականութիւններով տարածաշրջանի ժողովուրդները թրքացումի ենթակայ դարձան: Պաշտօնական եւ անպաշտօն քաղաքականութիւններով արգիլուեցան մայրենի լեզուները: Այս արգելքներուն զուգահեռ գործադրուեցան «Հայրենակի՛ց, թրքերէն խօսիր»ի նման քաղաքականութիւններ, «լռելեան քաղաքներ» ստեղծուեցան, որոնք չեն խօսիր իրենց մայրենի լեզուն: Իսկ ցեղասպանութեան ամենէն կարեւոր պատճառներէն մէկը, «Դրամագլուխի իսլամացումը-թրքացումը», կարծես բնական քաղաքականութիւն մը ըլլայ, հանրապետութեան պատմութեան ամբողջ ընթացքին, 1936-ի Յայտարարի, Ունեւորութեան տուրքի, 6-7 Սեպտեմբերի ջարդի, «Հիմնարկներու օրէնք»ի նման զանազան գործադրութիւններով իրականացած է: Միւս կողմէն, հայկական տեղանունները փոխուելով, գերեզմաններ, եկեղեցիներ եւ դպրոցներ ոչնչացուած են: Հայ ժողովուրդի պատմական գոյութիւնը նպատակադրուած է մոռացութեան ենթարկել շրջանի ժողովուրդներու, եւ նոյնիսկ հայ ժողովուրդին մօտ: Ջարդերուն, կողոպուտին եւ աւերածութեան յաջորդող այս ձուլումի քաղաքականութիւնը, որ կը կոչուի Սպիտակ ցեղասպանութիւն, կը շարունակուի մինչեւ այսօր:

Ոչ թէ բարեխղճութիւն, այլ արդարութիւն կը պահանջենք

Անցնող տարիներու Թուրքիոյ մէջ կազմակերպուած ցեղասպանութեան ոգեկոչումները խիստ կարեւոր քայլեր են, Թուրքիոյ ժողովուրդներու մօտ զգացականութիւն եւ միատեղ պայքարի զգացումը սերմանելու առումով: Սակայն այս ոգեկոչումները կը վերածուին սեփական խիղճը գոհացնելու ժամանցի: Մենք ոչ թէ բարեխղճութիւն, այլ արդարութիւն կը պահանջենք: Հետեւաբար, հարկաւոր է առերեսուիլ, ներառեալ ցեղասպանութիւնը, պետութեան իր գոյութիւնը վրան հիմնած բոլոր հակամարդկային ոճիրները: Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ՝

- Ապրուածին ցեղասպանութիւն ըլլալը ընդունիլ եւ ներողութիւն խնդրել,
- Սփիւռքահայերուն, որոնց արմատները այս հողերէն կու գան, առանց նախապայմանի քաղաքացիութիւն տալ,
- Սահմանը միակողմանի ձեւով Թուրքիոյ կողմէ փակուած Հայաստան-Թուրքիա սահմանը առանց նախապայմանի բանալ,

- Ցեղասպանութեան գործադիրներուն մեղադրուիլը մամուլի եւ դասագիրքերու մէջ, մեղադրուիլը անոնց, որոնք տակաւին կը շարունակեն մերժումը, եւ հրաժարիլ անոնց հետ ամէն տեսակի համագործակցութենէ,
- Հայ ժողովուրդին պատկանող բոլոր դպրոցներու, հիւանդանոցներու եւ եկեղեցիներու նման հանրային կառոյցներու վերանորոգութիւնը եւ վերադարձուիլը,
- Թուրքիոյ վերնախաւի, 1915-էն ետք կուտակած դրամագլուխի հաշուեյարդարը եւ ցեղասպանութեան զոհերուն պատճառուած վնասուց հատուցումը,
- Ցեղասպանութեան ժխտման համար հիմնուած կազմակերպութիւններուն լուծարումը եւ ժխտման քաղաքականութեան համար ծախսուած պիւտճէն հանրային առերեսման համար ծախսուիլը,
- Թուրքիոյ բոլոր ժողովուրդներուն հաւաքական իրաւունքներու ճանաչումը եւ ժողովուրդներուն միատեղ ապրելու համար հարկաւոր պայմաններու ապահովումը,

Մեր արդարացի պահանջներն են:

Այս պահանջներու լոյսին տակ միակամ պայքարը, այսօր ապրուած նման ցեղասպանութիւններու, ջարդերու, յարձակումներու չկրկնուելուն գրաւականն է: Անցեալի մեղքերուն հետ չառերեսուիլ, ցեղասպանութիւններուն եւ ջարդերուն վրայ փակելը, նոյն ժամանակ արգելք կանգնիլ է խաղաղութեամբ լեցուն ապագայի մը կերտման:

Ակնյայտ է, թէ Հայոց ցեղասպանութեան 101-րդ տարելիցին, ժողովուրդները միատեղ եւ միակամ պայքար պէտք է տանին, դար մը եւս անարդարութեան մէջ չապրելու համար: Կոչ կ'ուղղենք բոլոր ժողովուրդներուն մեր կողքին կանգնիլ զօրաւորներուն դէմ այս արդարութեան պայքարին մէջ:

Այս հողերը մէկ ցեղասպանութեան եւս չեն դիմանար: Այլեւս բաւարար է: